

zákonodárce se prokazuje, že zákaz skutečně podle druhé věty § 364 c. nutně se vztahuje nejen na prodej nebo zastavení dobrovolné, zejména smluvní, ale i při exekuci dražbě a při nuceném zřízení práva zástavního s výjimkou práv, jež zapsanému zakazu předcházejí. Těchto práv se ovšem pozdější zákaz nedotýká a rovněž se nevztahuje na daně a dávky veřejné, za něž ručí nemovitost věcně a jež požívají zákonného práva zástavního. Nynější judikatura nejvyššího soudu jest jednotná; pro úplnost cituji několik jeho zásadních názorů v této věci: Z rozhodnutí R II. 378/27: »Podmínkou věcné působnosti jest ve smyslu § 364 c. obč. zák. a § 14 třetí díle novely obč. zák. jenom zápis do knih a jakost osob tam uvedených. Těmto podmínkám věcné působnosti zákazu je vyhověno v projednávaném případě. Rekursní soud se mylně domnívá, že zákaz zcizení působí jen pro případ dobrovolného zcizení anebo zavazení. Kdyby tomu bylo tak, byla by otevřena cesta k obcházení zákonného zákazu a neměl by ceny. Vždyť pak by mohl každý třetí, kdož zakazu dbáti nechce, dobytí si exekuční titul a dokonce třeba i se souhlasem samého zavazaneho zákazem (vlastníka) a dosáhl by účelu zakázaného. To zákon zamýšlet nemohl, naopak plyne z motivů zákona, že zákonodárce zamýšlel účinnost zákazu i proti exekuci. Původní text vládního návrhu (§ 53) vztahoval se jen na zcizení a zavazení smlouvou (dobrovolně), ale již komise panské sněmovny zvolila text nyníjší, kdy postiženo bylo zcizení a zavazení exekucí (srovnej zprávy just. komise str. 44). Stalo se to právě v úvaze, že by jinak i zapsaný zákaz neměl praktické ceny.« (Pokračování příště.)

Dr. OTAKAR HANNA, kand. notářství, Praha II.:

Notářský řád Jugoslavie.

Předsláno budiž, že ve spřízněném nám království jihoslovanském jest až na občanský zákonník téměř ve všech oborech provedena unifikace a namnoze i reforma právního řádu a že byla hlavní práce v tomto velikém díle zákonodárném vykonána v přechodném údobí absolutismu, jež následovalo po ústavním převratu ze dne 6. ledna 1929. Toto dílo právní unifikace je tím pozoruhodnější, že bylo nutno sjednotiti šest oblastí různých právních řádů, a to: 1. území bývalého království srbského, 2. Černou Horu, 3. země slovinské a Dalmacii, 4. Bosnu a Hercegovinu, 5. území chorvatsko-slavonské a 6. území vlastního jádra uherské říše, které jsou kulturně od sebe tak odlišné jako západní a východní kultura vůbec, při čemž vznikají značné přechody jak při postupu od severu na jih, tak zejména při postupu od západu na východ.

Mezi jinými novými zákony byl vydán dne 11. září 1930 pod č. 87.330 a dne 26. září 1930 v č. 220 sbírky »Službene Novine« prohlášen nový notářský řád o 253 paragrafech, půl roku po vydání a prohlášení řádu advokátního.

Nový notářský řád jihoslovanský, ač vybudován na základech dosavadního rakouského, u nás dosud platného řádu notářského, vyznačuje se některými pozoruhodnými zvláštnostmi a novotami, na které upozorniti nebylo by neúčelno v době tvoření našeho nového notářského řádu. Vždyť mezi cíle sblížení států malodohodových patří, byť i jen jako cíl velmi vzdálený a dosud utopistický, přiblížení právních řádů těchto států.

Místo toto a účel článku nedovolují samozřejmě po-

drobný rozbor jihoslovanského notářského řádu, nýbrž pouze seznámení s nejdůležitějšími a nejzajímavějšími odchylkami od řádu našeho.

Připomenuto budiž, že jihoslovanský notářský řád mluví všude — jako osnova našeho nového řádu — o veřejných notářích.

Zajímavý je předpis o výši kauce notářské, kterou § 16. stanoví částkami 50.000.- D, 25.000.- D a 10.000.- D, podle toho, nachází-li se sídlo notářovo v sídle vrchního, krajského neb okresního soudu; v nyníjší relaci k naší měně jde o málo nad 25.000.- Kč, 13.000.- Kč a 5.000.- Kč, tedy o částky značně nižší než v novém notářském řádě generelně proponovaná výše 50.000.- Kč. Tuto kauci nelze však dle jihoslovanského řádu notářského, jak to předvádá naše osnova, složití uzavřením pojištění proti povinnému ručení.

§ 33. stanoví, že notář nemůže sepsati notářskou listinu, je-li plnomocníkem některého z účastníků, aniž byl všechny účastníky předem na to upozornil a v listině toto upozornění vyznačil (monitura!).

§ 49. odst. II. připouští vydání originálu notářské listiny (myslí se hlavně na spis a protokol), pakliže všichni účastníci s tím souhlasí; souhlas nutno stvrditi listinou notářskou, u níž se chová ověřený opis vydané listiny. To však není přípustné u notářských spisů vykonatelných a pro případ smrti vyhotovených. § 105. stanoví přesně okruh osob, jimž lze vydati snímky spisů notářských, ovšem jen týkajících se jednání in vivo; jsou to osoby, které jednaly vlastním jménem aneb v jejichž jméně bylo jednáno, kdo má prosněch z jednání a právní nástupce. Ve spise může býti jinak ustanoveno, t. j. může býti okruh osob libovolně rozšířen aneb zúžen; jest zde tudíž mnohem větší volnost než u nás. Z vykonatelného spisu lze vydati více než jeden snímek jen za souhlasu účastníků, po vrácení snímku jako vadného, po jeho amortisaci aneb na příkaz krajského soudu. Z jiných spisů lze vydati i více snímků jedné z uvedených osob na pouhé osvědčení zájmu na vydání. Ještě širší je právo na ověřené opisy a k nahlednutí. Z posledních pořízení lze ovšem vydati snímky i opisy jen pořizovateli, speciálnímu plnomocníku aneb tomu, který byl k tomu určen již v příslušném spise o poslední vůli (§ 110). Nejen snímky (jako u nás), ale i opisy nutno číslovati a jejich vydání vyznačiti.

Vykonatelnost spisu (§ 53) platí nejen ohledně pohledávek peněžních a na věci zastavitelné, nýbrž i ohledně závazků k odevzdání věci, ke zřízení, převodu, omezení neb zrušení knihovního práva a k zajištění peněžní pohledávky. Podmínky jsou stejné, jako u nás.

§ 58. jedná o solenisaci. Kdežto u nás je dosud velmi sporná a judikaturou dosti obojetně řešena otázka, zda solenisace hotové listiny soukromé nahraňuje sepsání spisu, zejména pokud jde o notářské spisy vykonatelné, stanoví jihoslovanský notářský řád v cit. paragrafu, že je to možné, avšak vylučuje toto dodatečně »stvrdzení« listiny solenisací u takových právních jednání, kde platnost jednání závisí na formě spisu, nikoliv však u spisů vykonatelných. U nás jsou známa na př. pověstná rozhodnutí Nejvyššího soudu, dle nichž stačí solenisace soukromé listiny u smlouvy o zřízení společnosti s ručením omezeným.

Stejně jako náš notářský řád rozeznává i jihoslovanský tři druhy listin notářských: spisy, protokoly a osvědčení, a třídí činnost notářskou na dva obory: na činnost hlavní, t. j. agendu listinnou, depositní

a soudně-komisařskou (§ 1), a na činnost vedlejší, t. j. sepisování soukromých listin a zastupování, při čemž je zastupování v řízení nesporném neomezené, je-li v souvislosti s vyhotovením listiny (tabulárky, žádosti rejstříkové a p.), jinak zde i v řízení sporném, exekucním a trestním jen, když nejsou v místě dva advokáti a není zastoupení advokátem předepsáno(!).

§ 55. výslovně připouští, že při sepsání spisu notářského není nutno unitas actus, leda u »majetkových smluv manželských« (smlouvy svatební), u smluv adopčních a při »uzadružení« (přijetí do domovského společenstva)*. Jinak může býti oferta i akceptace odděleně v různých spisech notářských obsažena, jen musí oferta obsahovati vždy lhůtu kalendářně určenou, do kdy musí býti oferta přijata; nebyla-li v této lhůtě akceptace provedena ve formě spisu notářského, nepatří oferta za nepřijatou, nýbrž jest jen zřejmo, že smlouva nebyla uzavřena formou notářské listiny. U těch smluv pak, k jejichž platnosti je třeba této formy, znamená to ovšem, že ke smlouvě vůbec nedošlo.

Notářské poslední vůle se vyhotovují vždy písemně, při čemž se mluví o ústní poslední vůli, když notář přijme prohlášení testátora do spisu, a o písemné, když spisem převezme již vyhotovenou listinu o poslední vůli (§ 75 a násl.). Jako soudní komisař může notář vlastní notářskou poslední vůli sám publikovati (§ 128, odst. IV.).

Zajímavý je předpis při ověřování podpisu neb znamení ruky slepého nebo osoby, která neumí číst; tu stačí, když notář této osobě přečte obsah; nezná-li notář jazyk listiny, musí tak učiniti přivzatý přísežný tlumočník (§ 89). Znamenání firmy může notář ověřiti jen, když ví aneb se přesvědčil (nahlédnutím do obchodního rejstříku), do úředního vysvědčení rejstříkového soudu neb pod.), že dotýčný je ke znamenání oprávněn(!) (§ 90). Legalisační protokoly se zpravidla nespisují, nýbrž podpis ověřeného a svědků zanášejí se přímo do rejstříku úředního, který se vede o legalisacích podpisů, o době předložení listiny a o osvědčení, že je někdo na živu, zvláště a odděleně od repertoria (§ 93). Je-li nutné, může býti sepsán protokol legalisační (na př. ověření mimo kancelář).

Notářské dodání prohlášení lze spojití též s provedením určitého úkonu (na př. předání neb převzetí peněz, listin).

Kdežto u nás může notář převzítí cennosti a peníze »jako notář« jen u příležitosti sepsání nějaké notářské listiny, jinak jen jako soukromá osoba (bez sepsání protokolu, § 107), (rozdíl jeví se v otázce, pokud může převzetí odmítnouti, § 35), může dle jihoslovanského notářského řádu notář převzítí jako takový kdykoli peníze a cennosti a to vždy protokolem, a musí tak učiniti na požádání při sepsání notářské listiny. § 126 pak výslovně stanoví (což platí u nás dle § 1425 o. z. o. a contr.), že depozice notářská není svými účinky rovna depozici soudní.

Notářský řád jihoslovanský zná obdobné rejstříky, jako náš, ale ministr spravedlnosti může jejich počet libovolně rozmnožiti. O rozlišování všeobecného a legalisačního rejstříku byla již zmínka.

Po uprázdnění notářského místa převezme přednosta okresního soudu spisy a předá je substitutu pověřen-

*) »Zadruga« je v zemích býv. království srbského, zvláštní právní forma osobního i majetkového společenstva všech příslušníků jednoho domu, druh velkorodiny, kde všichni členové podléhají pravomoci hlavy (»kuční starješina«); je to jakási obdoba římské velkorodiny, mající v čele patremfamilias.

nému vedením uprázdněného notářství a po znovuobsazení místa novému notáři (§ 131 a násl.).

Jihoslovanský notářský řád přesně rozlišuje kandidáta, náměstka a »vykonavatele povinností veřejného notáře« (= náš substitut uprázdněného notářství). Notářské zkoušky není, nahraňuje ji soudcovská neb advokátní. Advokátní i soudní praxe započítají se neomezeně do notářské, obráceně se započte nejvýše jeden rok praxe notářské do praxe advokátní. Je tedy i zde náš stav daleko za soudcovským i advokátním co do rovnocennosti. Minimum praxe pro dosažení místa je pět let, z toho jsou obligatorní dva roky u notáře a jeden u soudu, zbytek může býti u notáře, soudu, advokáta aneb u státního zastupitelství.

Kandidátu běží praxe od doby, kdy začal pracovat, okamžik oznámení komoře je nerozhodný. Musí složití slib, načež může sám provéstí přípravné práce k sepsání listin o projednání pozůstalosti (dotazy a informativní výsledky vlastním jménem!), zastupovat, protestovat, sepisovat inventáře a provádět dobrovolné dražby movitostí.

Po zkoušce může vésti sám celé soudní komisařství, ale notář musí dodatečně každý protokol prozkoumati a schváliti. K takové právomoci musí kandidát se zkouškou býti komorou zvláště zmocněn k návrhu notáře.

Substituty jmenuje komora, též na místa uprázdněná, nikoli soud, jak vůbec je autonomie komory značná. (Naproti tomu je zcela odstraněna ingerence státního zastupce do věcí notářské administrativy.) Notář může míti též stálého náměstka, kterého oznámil předem komoře. Přes to však musí takový náměstek v každém jednotlivém případě býti komorou vždy znovu předem schválen, takže jest tato instituce »stálého náměstka« dosti neúčelná, nemůže-li se tento automaticky ujmouti své funkce.

Neplatná je úmluva substituta notářství s notářem o placení podílu na zisku témuž.

Substitut notářství je členem komory.

Komory představují naše sbory notářské, výbory komorní naše nynější komory. Jedna komora vztahuje svou působnost zpravidla na obvod vrchního soudu, výjimečně na více takových obvodů. Disciplinární rady jsou u vrchních (apelačních) a nejvyššího (kasačního) soudu.

Jako soudní komisař zřizuje notář při projednání pozůstalosti sám opatrovníky. Pozůstalost může projednatí též soud nebo strana. Pozůstalí jsou však vázáni lhůtou 15 dnů ode dne, kdy jim soud neb notář oznámil úmrtí (bez poučení) k prohlášení, že si pozůstalost projednají sami. Pakliže do další lhůty jednoho měsíce (lhůta je zákonná, avšak prodlužitelna!) nepředloží jak písemné projednání, tak výkazy o rozdělení pozůstalosti, aneb projednání neb rozdělení odporují zákonu, přidělí se věc (definitivně!) notáři. Rekurs je neupustný proti soudním rozhodnutím o tom, že pozůstalost projedná soud, notář nebo strana (§ 222).

Jako soudní komisař může notář mimo jiné býti pověřen též zajištěním a souisem konkursní podstaty, rozdělením dražebního výtěžku, výtěžku vnučené správy neb konkursní podstaty (§ 223).

Jako soudní komisař může notář doručování provádět též soudem (§ 224).

O o d m ě n ě platí obdobné předpisy, jako u nás, zejména též solidárnost závazku účastníků a žadatelů.

Notářský řád jihoslovanský zavádí v § 238 povinné pojištění notářů a ukládá

jeho provedení komorám. Příslušný řád komorní musí být schválen ministrem spravedlnosti a veřejně prohlášen. Pojištění platí pro případy neštěstí, invalidity, stáří a smrti. K provedení pojištění může více komor vytvořit společný fond (§ 238).

Konečně používají stavy advokátní i notářský silné zákonné ochrany proti pokoutníkům, čehož se u nás již léta oba stavy marně domáhají. K trestní obžalobě jsou tam oprávněni jak státní zástupcové, tak i samotné komory. Tresty jsou stejné podle řádu advokátního i notářského a to na penězích do 1.500 D aneb vězením do dvou měsíců, též za kumulace obou trestů. Za pokoutnictví považuje se provádění prací náležejících advokátům a notářům, děje-li se tak za úplatu aneb řemeslně.

Oprava tiskových chyb. V článku »Poznámka pořadí a knihovní dělení nemovitostí« budte opraveny tyto tiskové chyby: Na str. 77, sloupec I, řádek 12 sh. místo »vnučené« má být »nučené«; řádek 14 sh. místo »po tom« má být »potom«; sloupec II, řádek 15 sh. místo »nebo« má být »a«; na str. 78, sloupec II, řádek 21 zd. místo »zápsán« má být »zapsán«; řádek 14 zd. místo »tentokráte« má být »tenkrát«; řádek 12 zd. místo »celé vložce« má být »na celé vložce«; na str. 79, sloupec I, řádek 27 sh. místo »Pfandrechts« má být »Pfandrechtes«; sloupec II, řádek 4 sh. místo »konstrukci« má být »dedukci«; řádek 7 sh. místo »důvod, o němž« má být »ustanovení, o němž«; řádek 15 zd. místo »č. 368/50« má být »č. 366/50«. Ostatní menší tiskové chyby, zejména několik interpunkčních znamének, si zajiště čtenář laskavě již opravil.

Z E D N E

Pohřeb zesnulého bývalého předsedy Spolku notářů československých, pana notáře dra Václava Svobody, konal se v pondělí dne 7. t. m. z basiliky sv. Václava na Smíchově do rodinného hrobu na Malvazinkách. Notáři i kandidáti notářství dostavili se ve velikém počtu, i až z pohraničních a jiných vzdálených míst, aby dokumentovali svou lásku a vděčnost zesnulému a prokázali mu poslední poctu. Na hřbitově rozloučili se jménem stavu se zesnulým panem notářem jeho dlouholetý přítel, pan vicepresident dr. Ponec, těmito slovy: »Václave, loučí se s Tebou starý druh a přítel z mládí, který má též smutnou povinnost za churavého presidenta dra Čuňka rozloučiti se s Tebou též za celý stav notářů i kandidátů notářství. Loučíme se s Tebou těžce, plni bolu a smutku v srdci — vždyť odchází Ty, jeden z nejušlechtilejších, v době, kdy občanské ctnosti jsou tak vzácné, že jsou již téměř výjimkou a opak skoro pravidlem. Ty, vzácně příkladným životem a neobyčejnými schopnostmi svými důstojně jsi reprezentoval svůj úřad a hlubokými vědomostmi, úsilivnou pílí a prací vykonal jsi tolik pro náš stav, že výčet všeho jde daleko nad rozměr času, mně k teskné této vzpomínce vyhrazeného. Stav náš v uznání Tvé práce a zásluh dal Ti největší, co dáti mohl, povolav Tě k četným významným funkcím, zejména k nejvýznamnější funkci předsedy celostátního Spolku čl. notářů, a přetěžce nesl, když přes prosby naše pro chorobu na vůdčí funkci ty jsi resignoval. Loučíme se s Tebou, ale víme, že pro nás nejsi mrtev, že žiješ s námi a v nás, — Tvůj nesmrtelný duch ovanuje v této chvíli naši skrání a vdechuje nám pocit jistoty, že i tu těžkou krizi našeho stavu vítězně překonáme a že zase vzejdou dny, kdy pojem notáře bude totožným s představou muže ryziho a ušlechtilého, jak vždy bývalo a jak dokazoval jsi Ty svým vzácně usměrněným životem rodinným, stavovským, svou celou šlechtnou bytostí. Buď při nás, jako my nezapomeneme Tebe nikdy, i když Ti dáváme v tomto nejklivějším okamžiku s Bohem!«

Po té vřelými slovy poděkoval zesnulému panu notáři jeho bývalý koncipient, p. notář Špaček z Přelouče, za skvělé dary ducha i srdce, které ze svých bohatých vědomostí i životních zkušeností všem a zejména svým koncipientům a mladším kolegům vždy tak štědrě a nezištně rozdával, a za vzácný

vzor a příklad čestnosti, ryziho charakteru a ušlechtilosti, jímž nám všem pan notář dr. Svoboda vždy zůstane.

Obrovská účast občanstva, zejména přátel zesnulého z řad úředníků ministerstev a jiných úřadů, soudců, universitních profesorů, advokátů atd., i deputace z dřívějších působišť páne notářových svědčí o oblíbě, úctě a vážnosti, jaké se zesnulý pan notář těšil ve všech kruzích a vrstvách.

K uctění památky zesnulého pana notáře dra Václava Svobody složili účastníci smuteční komorní schůze dne 6. t. m., pp. pres. dr. Čulík, vicepres. dr. Ponec a notáři dr. Černý, Kien, Brábek a Vlach à 200 Kč, celkem tedy 1.200 Kč Kremlovu fondu pro vdovy a sirotky po notářích a kandidátech notářství. Dále přispěli k témuž účelu pp. notáři dr. Heinitz 200 Kč, dr. Zmek 100 Kč a Jan Krajčiček 100 Kč a kandidáti notářství dr. A. Kozáková a dr. Frant. Janatka po 100 Kč. Další příspěvky přijímá notářská komora (šek. konto 21.139 pošt. spořitelny), a budou v tomto časopisu veřejně kvitovány.

Sensační zprávy z posledních dnů ocitající se téměř v celém našem tisku, nutí naši redakci, aby zaujala k nim své stanovisko a objasnila kolegům pravou skutečnost.

Především v případě dr. Patsche netýká se záležitost ta notářské komory pražské a je proto nesmysl a jen honba za sesačností, když píše se, že notářská komora pražská zavázala se zaplatiti veškerou škodu jím způsobenou.

Komora nepodává tiskové opravy denním listem, poněvadž by vyžadovalo to mnoho času každou nepravdu, jimiž dnes noviny se hemží, vyvracet. Komora má pilnější věci na mysli.

Jest pravda, že komora naše byla též velice dotčena celým případem, neboť dr. Patsch způsobil skutečně nesmazatelnou hanbu celému našemu stavu a proto komorní prezident svolal ihned schůzi komorní, k níž přibral čestné notáře blízké, aby se uradili o krocích, které by se měly podniknouti. Zvolena tu komise za účelem vypracování návrhu, jak v budoucnosti předejiti zpronevěrám a prezident s vicepresidentem komory vyžádal si slyšení u referenta ministerstva spravedlnosti, kde tento návrh přednesl. Dotyčný pan referent s neobyčejnou ochotou přišel nám vstříc a sám se nabídl, že věc prozkoumá a svůj návrh v nejbližších dnech předloží komoře, aby mohla zaujmouti k tomu své stanovisko.

Čeť věc jest proto teprve v zárodku a nelze o tom mluvit, že by veškeré škody hradilo kolegium, jako to bylo v případě rychnovském, poněvadž na náhradu škod těch nestačily by veškeré kauce notářské celého státu.

Jakmile věc bude náležitě propracována, bude svoláno jak kolegium notářů z obvodu pražského, tak i valná hromada spolku. Předtím však žádali jsme, aby pan ministr spravedlnosti povolal k sobě delegáty všech komor našeho státu, jímž návrhy dříve vypracované, budou předloženy k posouzení. Bude pak třeba zvláštního zákona o revisi a záručních fondech.

Proto zpráva v některých bulvárních listech, že pražská komora bude hraditi veškeré škody ústeckého notáře, jsou pouhou neodůvodněnou sensací.

Pan dr. Lochman z Brna tázal se sice komory, zdali veškeré závazky na sebe převezme, avšak bylo mu odpověděno, že jeho dotaz bude předložen v nejbližší schůzi komorní a obdrží pak odpověď. Tak se má věc skutečně a vše ostatní jsou báchorky a výmysly.

Ve věci plzeňského notáře (aféra bratří Mráčků) učinil jeden majitel této firmy v komoře oznámení proti notáři, které by o témuž posláno k vyjádření a když týž popel pravdivost tohoto udání, byly spisy postoupeny vrchnímu soudu k vyšetření celé věci. Jest proto předbíláním vyšetřování trestního, resp. kárného, jestliže některé listy přinášejí zprávu o ohromných podvodech tímto notářem spáchaných. To dlužno dříve prokázati řízením trestním, resp. kárným.

Je smutným úkazem doby, že část českého tisku propůjčuje místa ve svých žurnálech takovému sensačnímu zprávám, jež jsou způsobily podvrátiti veškerou důvěru v notářský stav.

Obiterace kolků notářů jako soudními komisaři. Notář Karel Pick v Úpici zaslal nám tento příspěvek: »Ve své praxi pozoroval jsem, že notáři jako soudní komisaři počínají si různě a nejednotně při znehodnocování kolků na podáních v této funkci jim došlých a na protokolech jimi v této funkci sepsaných.

Některé kolků na podáních takových ponechávají bez povšimnutí přenechávající znehodnocení jich soudu, jemuž spisy po projednání pozůstávají neb při jiné příležitosti odevzdávají, jimi kolků ony obliterují a jiní zase znehodnotí je zkříženými inkoustovými čarami.

Při protokolech pak vyskytují se tytéž způsoby a někteří notáři znehodnocují kolků protokolní tím, že je přepisují prvními řádkami testu každého archu protokolu.